

Datum	7 januari 2014
Behandelaar	Kees Wielink afdeling Openbare Werken
Portefeuillehouder	J. Pit
Besluitvormend orgaan	Gemeenteraad
Overleg gepleegd met	X financieel adviseur AZ Nynke De Vries ☐ personeelsconsulent AZ ☐ medewerker bestuur en juridische zaken AZ X afdeling Bouwen en Wonen Christiaan Viersen X afdeling Samenlevingszaken Jan Darwinkel en Jan Kogelman

**Onderwerp: Beleidsplan verduurzaming openbare verlichting
Gemeente Midden-Drenthe 2014-2023**

Aanleiding

Openbare verlichting (OVL) is geplaatst langs wegen en pleinen welke openbaar toegankelijk zijn. Ze staat er ten dienst van het publieke domein en wordt geplaatst en onderhouden door de gemeente. De kaders waarbinnen deze taak wordt uitgevoerd zijn deels ingegeven door landelijke richtlijnen, deels kan de gemeente daar zelf invulling aan geven. De gemeenteraad kan zich doelen stellen, die passen bij de lokale ambitie op het gebied van (verkeers)veiligheid, welstand en duurzaamheid.

Het huidige beleidsplan Openbare Verlichting dateert uit het jaar 2003. Alleen al om die reden is er een noodzaak om het beleid te bezien. Dat wordt ook nog eens versterkt door de technologische ontwikkelingen die 2003 sindsdien hebben plaatsgevonden. Er zijn meerdere mogelijkheden om de OVL in Midden-Drenthe, in totaal zo'n 7800 lichtmasten ingrijpend te vernieuwen en te verbeteren. Daarbij kunnen we invulling geven aan door ons nagestreefde doelen op onder andere het terrein van energiebesparing, verduurzaming, verhogen van de verkeers- en sociale veiligheid en daar waar mogelijkheid de terugkeer van donkerte. Voorjaar 2013 is met de commissie Ruimte en Groen daarover van gedachten gewisseld.

De commissie heeft haar instemming betoogd met de door ons college aangedragen uitgangspunten. Aandacht is daarbij wel gevraagd voor:

- zorgvuldigheid bij het eventueel verwijderen van masten;
- verlichting abri's bij bushaltes;
- mogelijkheden verlichting in fietspaden op zonne-energie;
- de rol van openbare van verlichting bij veiligheid binnen de bebouwde kom.

De voorlopige beleidsuitgangspunten openbare verlichting met de opmerkingen c.q. aanvullingen uit de opiniërende commissievergadering zijn uitgewerkt in het nu voorliggende Beleidsplan Verduurzaming Openbare verlichting Gemeente Midden-Drenthe 2013 – 2023.

Uitgangspunten

De onderstaande punten vormende basis voor het Beleidsplan Verduurzaming openbare verlichting gemeente Midden-Drenthe 2013-2023.

De openbare verlichting wordt duurzamer

De openbare verlichting in Midden-Drenthe wordt duurzaam ingericht en geeft daarmee de duurzaamheid een stevige impuls. Invulling van het duurzaamheidsaspect vindt plaats door aandacht te geven aan het volgende.

1. Gelijkmaticheid van de verlichting
2. Verlichtingssterkte
3. Energiebesparing
4. Lichthinder, lichtvervuiling en duisternis
5. Materialisatie

De gemeente maakt gebiedsgerichte keuzes ten aanzien van de openbare verlichting.

Bij de bepaling van de wijze van openbare verlichting wordt onderscheid gemaakt in een zestal gebieden. Voor elk onderscheiden wordt een afzonderlijke belevingswaarde vastgesteld. Zo speelt openbare verlichting in woongebieden een belangrijke rol bij het creëren van sociale veiligheid en herkenbaarheid en heeft het daarnaast een decoratieve functie. Een decoratieve functie is ook van belang voor een winkelgebied maar speelt minder op een bedrijventerrein. De onderscheiden gebieden.

1. Woongebieden
2. Winkelgebieden
3. Bedrijventerreinen
4. Hoofdinfrastructuur
5. Buitengebied
6. Achterpaden

Bij technische keuzes veel aandacht voor de levensduur

Met betrekking tot het technische aspect van de openbare verlichting is toekomstvastheid van belang. Hiermee wordt de technische levensduur van de openbare verlichting bedoeld. Bij een langere technische levensduur wordt aanvullend onderhoud voorkomen en de duurzaamheid van het areaal aan openbare verlichting verhoogd. Ook is de integrale aanpak van de omgeving een belangrijk punt. Verlichting is namelijk ook afhankelijk van hoe de omgeving wordt ingericht en uit welke materialen deze omgeving is opgebouwd.

Aspecten die bij technische keuzes van belang zijn.

1. De mogelijkheden van een dimregime realiseren bij nieuwe installaties
2. Materialisatie (uniformiteit en duurzame materialen)
3. Wegdekreflectie.

Niet te verlichten tenzij.

De openbare verlichting is van invloed op de kwaliteit van de omgeving. Niet alleen geldt dat voor de inwoners, maar ook de fauna wordt er door beïnvloed. Het basisprincipe is “Niet te verlichten tenzij”. (Bij aanvragen van uitbreiding verlichting worden de verzoeken getoetst aan de beleidsuitgangspunten).

De gemeente betreft haar inwoners bij de totstandkoming en de wijzigingen in de openbare verlichting. Ze gaat lichthinder en lichtvervuiling tegen door het toepassen van armaturen met goede lichtsturing.

1. Maatregelen.

Bij hanteren van de beleidsuitgangspunten zoals hiervoor aangegeven wordt er een basis gelegd voor de vaststelling en uitvoering van een duurzaam openbaar verlichtingsbeleid voor de komende periode. Het zal leiden tot concrete projecten. Steekwoorden daarbij: vernieuwen, verminderen, energie besparen, duurzaam maken waaronder aanbrengen LED verlichting en onderhoud verminderen.

In het plan voorgestelde maatregelen.

- a. Vervangen van armaturen met een dubbele lamp.
In Midden-Drenthe staan nog zo'n 1000 masten met armaturen welke zijn voorzien van een dubbele lamp. De insteek is deze te vervangen door nieuwe technologie.
- b. Dimmen verlichting.
Het dimbaar maken van armaturen welke worden vervangen.
- c. Verwijderen komverlichting.
Bij verschillende kernen in Midden-Drenthe is in het verleden bij de bebouwdekom borden oranjeverlichting aangebracht. Deze hebben een verfraaiende en oriënterende functie. Onderzoek toont aan dat het negatief werkt op de verkeersveiligheid.
- d. Saneren overbodige verlichting.
Een eerste aanname is dat 10% van de openbare verlichting in Midden-Drenthe een overbodige functie heeft en zou kunnen worden verwijderd.
- e. Vervangen bestaande openbare verlichting in het buitengebied vervangen door LED-oriënterende verlichting.

In het buitengebied staan nog verouderde masten voorzien van verouderde armaturen. Daarvoor zijn inmiddels betere mogelijkheden voor energiebesparing.

De verlichting in het buitengebied heeft vooral een geleidende en oriënterende functie.

2. Financiën

De hiervoor aangedragen maatregelen vergen aanzienlijke investeringen. In totaal wordt rekening gehouden met een benodigd budget van € 900.000. De inzet is de vernieuwing en verduurzaming over een langere periode uit te voeren en de bekostiging daarvan de laten plaats vinden binnen de bestaande budgetten. In de begroting 2014 is ten behoeve van de instandhouding van de openbare verlichting in Midden-Drenthe een budget opgenomen van € 386.042. Daarvan is € 158.000 bestemd voor transport en levering van energie. Voor groot en klein onderhoud bedraagt het budget € 199.000. Recent hebben aanbestedingen aanzienlijke kostenbesparingen opgeleverd. Daardoor is het mogelijk met ingang van 2013 jaarlijks een bedrag van globaal van € 100.000 per jaar te besteden aan vernieuwing en

verduurzaming van onze openbare verlichting. Hierdoor is een aanvullend krediet niet noodzakelijk en kan het plan in een periode van zo'n tien jaar worden uitgevoerd.

Wij stellen u nu voor te besluiten tot het vaststellen van het beleidsplan Verduurzaming Openbare Verlichting gemeente Midden-Drenthe 2014-2023.

Nadat alle maatregelen uit het beleidsplan zijn uitgevoerd, worden de lasten aangepast aan de nieuwe situatie. De Verwachte jaarlijkse besparing op energie en onderhoud wordt, bij verder gelijkblijvende, omstandigheden geraamd op € 48.000.

Inspraak

Het concept van het beleidsplan heeft gedurende de periode van 7 november 2013 tot 19 december 2013 ter inzage gelegen en het is toegezonden aan een groot aantal instanties.

Daarnaast is er op 18 november 2013 een voorlichtingsavond gehouden.

Dit alles heeft geleid tot een beperkt aantal zienswijzen. Het verslag daarvan is bijgevoegd. Tot aanpassingen van het concept heeft het niet geleid.

Bijlage bij het raadvoorstel d.d. 7 januari 2014 over het Beleidsplan verduurzaming openbare verlichting gemeente Midden-Drenthe 2014-2023

1. Financiën en vervolg

Kosten uitvoeren maatregelen.

	Kosten €
ad 3a Vervangen 1000 armaturen;	269.000,--
ad 3b Vervangen 366 masten	223.000,--
ad 3c Dimmen verlichting	97.900,--
ad 3d Verwijderen komverlichting	19.000,--
ad 3e Verwijderen 10% masten	<u>288.750,--</u>
Totaal	<u>897.650,--</u>

Besparingen

ad 3a Besparing op energie en onderhoud per jaar	€ 21.923,--
ad 3c Besparing op energie per jaar	€ 2.761,--
ad 3d Besparing op energie en onderhoud per jaar	€ 2.005,--
ad 3e Besparing op energie en onderhoud per jaar	<u>€ 21.242,--</u>
Totaal	<u>€ 47.931,--</u>

N.B. De besparing geldt alleen als de maatregelen in zijn geheel worden uitgevoerd.

In de begroting van Openbare verlichting 2013 wordt op de verschillen de onderdelen in totaal een voordeel van € 140.000,-- verwacht.

In de planperiode van het beleidsplan kunnen de maatregelen binnen de bestaande budgetten van openbare verlichting worden uitgevoerd. Er wordt geen extra krediet aangevraagd. Hierdoor ontstaan geen nieuwe kapitaallasten.

Planning uitvoering;

Beschikbare bedragen;	
Restant begroting 2013.	€ 140.000,--
Ruimte begroting 2014 e.v.	€ 100.000,--

Planning;

2014	Voorbereiding vervangen 1000 armaturen
2014	Vervanging 1000 armaturen
2014	Voorbereiden dimmen verlichting
2014	Voorbereiden vervangen versleten masten
2014	Begin overleg met dorpen, woonwijken voor plan verwijderen masten
2015-2017	Uitvoeren dimmen verlichting en vervangen masten
2015-2023	Verwijderen masten.

